MALTA

QORTI CIVILI
PRIM' AWLA

ONOR. IMHALLEF
JOSEPH R. MICALLEF

Seduta tas-27 ta' Jannar, 2011

Citazzjoni Numru. 674/2000/1

TABONE COMPUTER CENTRE LIMITED

vs

IR-REGOLATUR TAT-TELEGRAFIJA MINGĦAJR FILI,
id-Direttur tat-Telegrafija Mingħajr Fili, u l-Avukat Ġenerali

Il-Qorti:

Rat l-Att taċ-Ċitazzjoni mressaq fl-10 ta' April, 2000, li bih u għar-raġunijiet hemm imfissra, l-kumpanija attriċi talbet li din il-Qorti (a) ssib li l-imġiba tal-imħarrkin, jew min minnhom, li ma jilqgħux il-ħlas offert minnha għat-tħaddim ta' liċenza biex tipprovdi lil terzi aċċess ta' *internet data networks* għas-sena 2000/2001 u t-tħassir min-naħa tagħhom tal-istess liċenza li hija kienet tgawdi sa dak

inhar huwa għamil abbusiv, ultra *vires* u m'hux skond il-liġi; (b) issib li l-liċenza li hija ngħatat fl-1986 [*recte*: 1996] għal żmien għaxar snin kienet għadha fis-seħħ, u dan minkejja kull regolament ġdid li nħareġ jew kull kitba li setgħet intbagħtet mir-Regolatur imħarrek fil-frattemp; (ċ) issib li l-kumpannija attriċi għandha kull jedd li tħallas il-miżata relativa għat-tiġdid tal-liċenza u, ladarba hija kienet diġa' qiegħdet il-ħlas tal-miżata għas-sena 2000/2001 b'depożitu taħt l-awtorita' tal-Qorti, tordna lill-imħarrek joħroġ ir-riċevuta relattiva; (d) issib li l-imħarrkin, jew min minnhom, huma responsabbli għad-danni li hija ġarrbet u li għad tista' ġġarrab minħabba l-għamil tagħhom; (e) b'mod sussidjarju u bla ebda ħsara għal dak li ngħad qabel, f'każ li l-Qorti tqis li l-liċenza maħruġa f'April tal-1986 ma għadhiex fis-seħħ, issib li l-imħarrkin, jew min minnhom, jaħtu lejha għad-danni minħabba li d-dritt kweżit tagħha ma jistax jitneħħielha mingħajr kumpens xieraq;

Rat in-Nota tal-Eċċezzjonijiet imressqa mill-imħarrkin fl-1 ta' Ġunju, 2000, li biha laqgħu għall-azzjoni attriċi billi qalu li t-talbiet attriċi m'humiex mistħoqqa u jmisshom jitwarrbu bl-ispejjeż. Qalu li ma teżisti l-ebda kariga ta' "Regolatur tat-Telegrafija Mingħajr Fili" u li l-imħarrek Avukat Ġenerali m'huwiex il-kontradittur leġittimu. Laqgħu wkoll billi qalu li l-ewwel tliet talbiet huma msejsa fuq premessi ħżiena kemm fil-liġi u kif ukoll fil-fatt, b'mod partikolari għaliex il-liċenza mogħtija lill-kumpannija attriċi ma nħarġitx taħt l-Ordinanza dwar it-Telegrafija Mingħajr Fili, iżda b'deroga taħt l-Att tal-1975 dwar il-Korporazzjoni Telemalta, u dan minħabba li s-servizzi ta' *internet service provider* jinqeda bil-linji tat-telefon tal-imsemmija Korporazzjoni u mhux b'telegrafija bla fili. Minbarra dan, b'seħħ mill-1997, kull min xtaq joffri servizz ta' telekomunikazzjoni bħalma jagħti *internet service provider* ried jikseb liċenza għal dan il-għan mingħand ir-Regolatur tat-Telekomunikazzjonjiet skond l-artikolu 5 tal-Att tal-1997 dwar it-Telekomunikazzjoni[1]. Huma warrbu għal kollox it-tifsira li l-kumpannija attriċi tagħti lir-regolament 24 tal-Avviż Legali tal-1999 (klawsola transitorja) u saħqu li l-istess kumpannija attriċi riedet ukoll tikseb liċenza bi tħaris tal-

[1] Att XXXIII tal-1997 (Kap 399) li llum iġib l-isem ta' *Att biex Jirregola Komunikazzjonijiet Elettroniċi*

istess Regolamenti u mhux, kif tippretendi hi, minkejja fihom. Żiedu jgħidu li t-talbiet attriċi dwar id-danni ma jiswewx għaliex l-attriċi ma batiet l-ebda ħsara u huma m'għamlu xejn li jista' jagħti lill-kumpannija attriċi l-jedd li titħallas xi kumpens mingħandhom. Fl-aħħarnett, ċaħdu li l-kumpannija attriċi kellha xi jedd kweżit li jintitolaha li żżomm lill-Parlament u lill-Gvern milli jgħaddu r-Regolamenti biex jirregolaw it-telekomunikazzjonijiet;

Rat il-verbali tas-smigħ bejn l-1 ta' Diċembru, 2000, u s-17 ta' Frar, 2004, li fihom il-kawża tħalliet għall-probabbli ċessjoni;

Rat ix-xhieda mressqa mill-partijiet quddiem il-Qorti;

Rat in-Nota ta' Sottomissjonijiet imressqa mill-kumpannija attriċi fil-15 ta' Mejju, 2009[2];

Rat in-Nota ta' Sottomissjonijiet imressqa mill-imħarrkin fit-30 ta' Settembru, 2009, bi tweġiba għal dik tal-kumpannija attriċi[3]

Rat l-atti kollha tal-kawża;

Rat id-degriet tagħha tad-29 ta' Ottubru, 2009, li bih ħalliet il-kawża għas-sentenza;

Ikkunsidrat:

Illi din hija azzjoni ta' stħarriġ ġudizzjarju. Il-kumpannija attriċi tilminta minn ċaħda ta' tiġdid ta' liċenza biex taħdem bħala *internet service provider* u tgħid li dik iċ-ċaħda hija għamil abbużiv, *ultra vires* u m'hux skond il-liġi. Trid ukoll dikjarazzjoni li l-liċenza li hija ngħatat fl-1996 titqies li għadha fis-seħħ u li l-imħarrkin jinstabu responsabbli lejha għad-danni li ġarrbet minħabba l-imsemmi rifjut;

[2] Paġġ. 165 sa 174 tal-proċess
[3] Paġġ. 177 sa 185 tal-proċess

Illi għal din l-azzjoni l-imħarrkin laqgħu billi qalu li (i) ma teżistix il-kariga ta' Regolatur tat-Telegrafija mingħajr Fili, u (ii) li l-imħarrek Avukat Ġenerali m'huwiex il-leġittimu kontradittur tal-azzjoni attriċi. Laqgħu wkoll (iii) fil-mertu billi ċaħdu li t-talbiet attriċi huma mistħoqqa fil-fatt u fil-liġi. Fuq kollox, ċaħdu li huma jridu jagħmlu tajjeb għal xi danni li l-kumpannija attriċi tgħid li ġarrbet;

Illi mill-<u>fatti li joħorġu mill-atti tal-kawża</u> jirriżulta li l-kumpannija attriċi (aktar 'il quddiem imsejħa "TCC") tipprovdi servizzi ta' aċċess għal *networks* internazzjonali tad-*data* lill-klijenti tagħha (servizz li, fost l-oħrajn, jgħodd fih ukoll dak magħruf bħala *internet service provider*). Fl-24 ta' April, 1996, inħarġitilha liċenza biex tagħti dak is-servizz għal għaxar snin minn dak inhar tal-ħruġ tagħha u taħt il-kundizzjonijiet l-oħrajn kollha hemmhekk imsemmija[4]. Fost dawn il-kundizzjonijiet kien hemm dik li TCC riedet tinqeda bl-infrastruttura tal-Korporazzjoni Telemalta (illum Maltacom plc)[5]. Dwar dak il-fehim TCC ħallset elfejn lira Maltin lid-Dipartiment tat-Telegrafija mingħajr Fili[6] bħala drittijiet għal-liċenza għall-ewwel sena. Dak inhar ukoll, sar ftehim ieħor bejn TCC u l-Korporazzjoni[7] għall-kiri ta' ċirkwit privat internazzjonali u kiri ta' tagħmir lil TCC għall-użu ta' *digital data transmission*. Dak inhar, TCC ħallset mitt lira Maltin akkont lill-Korporazzjoni tal-imsemmi ftehim[8];

Illi fl-1997 daħal fis-seħħ l-Att tal-1997 dwar it-Telekomunikazzjoni (illum l-Att biex Jirregola Komunikazzjonijiet Elettroniċi). F'April tal-1998, TCC ħasset il-liċenza għal dik is-sena u d-Dipartimen laqa' l-ħlas[9]. F'Mejju tal-1998[10], ir-Regolatur bagħat jgħarraf lil TCC li kull liċenza maħruġa qabel ma daħlet fis-seħħ il-liġi fl-1997 ma kinitx għadha tgħodd, u talabha troddlu lura l-liċenza li kienet ingħatat sentejn qabel biex joħorġilha oħra minflokha, li toqgħod ma' dak li jistabilixxi l-imsemmi Att. TCC irriferiet il-każ lill-Kamra Maltija tal-Kummerċ u

[4] Dok "JT1", f'paġġ. 67 sa 76 tal-proċess
[5] Klawsola 3.1
[6] Dok "P1", f'paġ. 160 tal-proċess
[7] Dok "JT5", f'paġġ. 90 – 7 tal-proċess
[8] Dok "JT6", f'paġ. 89 tal-proċess
[9] Dok "P3", f'paġ. 162 tal-proċess
[10] Dok "JT2", f'paġ. 77 tal-proċess

f'Diċembru tal-1998[11], din bagħtet tgħarraf lir-Regolatur li l-liċenzi l-qodma maħruġa lill-ISPs ma kinux waqgħu bil-liġi l-ġdida u li għalhekk ma kienx meħtieġ li jinbidlu b'xi liċenza ġdida. Sadattant, f'April tal-1999, TCC reġgħet ħallset it-tiġdid tal-liċenza għal dik is-sena u dan il-ħlas ukoll intlaqa' mid-Dipartiment[12];

Illi f'Ottubru tal-1999[13] daħlu fis-seħħ ir-Regolamenti dwar Provdituri ta' Servizzi għal *Internet* u *Data Networks* oħra[14]. Ir-regolament 5(1) tal-imsemmija Regolamenti kien jgħid li l-għoti ta' servizz ta' *internet* jrid jingħata minn kumpannija li l-kummerċ waħdieni tagħha jkun dak ta' ISP. Sadattant, bejn ir-Regolatur u TCC kienet għaddejja korrispondenza. TCC baqgħet tisħaq li l-liċenza li ngħatatilha fl-1996 kienet għadha fis-seħħ u li ma kinitx f'qagħda li taċċetta liċenza ġdida taħt ir-Regolamenti, għaliex ma kinitx tkun konfromi mar-regolament 5(1). Fi Frar tal-2000, ir-Regolatur reġa' kiteb lil TCC[15] biex jgħidilha x'kienu l-għażliet tagħha f'każ li riedet tibqa' tagħti servizz u biex tagħmel l-għażla tagħha fi żmien ġimgħa;

Illi fid-29 ta' Marzu, 2000, TCC talbet li titħalla tagħti servizzi ta' ISP u bagħtet ħlas ta' elf lira Maltin b'*cheque*. L-għada ressqet ittra uffiċjali kontra l-imħarrkin. Fl-10 ta' April, 2000, fetħet din il-kawża;

Illi fil-5 ta' Mejju, 2000[16], l-Uffiċċju tar-Regolatur tat-Telekomunikazzjonijiet bagħat jgħarraf lil TCC li kien laqa' t-talba tagħha biex tinħarġilha liċenza biex tagħti servizz ta' ISP u li din il-liċenza kellha tkun għal għaxar snin b'seħħ mill-1 ta' Mejju, 2000, u bil-ħlas hemm imfisser. Bagħat ukoll il-liċenza l-ġdida favur kumpannija bl-isem ta' Webwaves Limited[17] li twaqqfet f'Marzu tal-2000 u li l-azzjonisti u d-diretturi tagħha huma wkoll l-istess azzjonisti u diretturi ta' TCC[18];

---

[11] Dok "JT3", f'paġ. 78 tal-proċess
[12] Dok "P4", f'paġ. 163 tal-proċess
[13] Ħlief għar-regolament 6 dwar "Konċentrazzjoni ta' Proprjeta'" li kellu jidħol fis-seħħ fl-1 ta' Jannar, 2001
[14] A.L. 170 tal-1999 (illum L.S. 399.09, kif mibdul)
[15] Dok "JT4", f'paġġ. 79 – 80 tal-proċess
[16] Dok "MS4", f'paġ. 60 tal-proċess
[17] Dok "MS3", f'paġġ. 57 – 9 tal-proċess
[18] Dokti. "TCCL1" u "M1", f'paġġ. 154 – 5 u 164 – 5 tal-proċess

Illi għal dak li jirrigwarda l-konsiderazzjonijiet ta' natura legali marbutin mal-każ jidher li l-qafas tal-kwestjoni jinbena fuq il-pożizzjoni tal-liċenza mogħtija lil TCC f'April tal-1996, u jiġifieri, x'ġara minn dik il-liċenza meta, tul iż-żmien li għalih ingħatat, daħlu bidliet fil-liġi li jirregolaw is-servizzi li dwarhom inħarġet dik il-liċenza. TCC tgħid li l-liċenza baqgħet tiswa u ma kellhiex għalfejn tinbidel, filwaqt li l-imħarrkin jisħqu li dik il-liċenza waqgħet u TCC riedet taċċetta liċenza ġdida maħruġa skond il-liġi u r-regolamenti li kienu fis-seħħ dak iż-żmien;

Illi qabel ma l-Qorti tgħaddi biex tistħarreġ il-każ fil-mertu, jidher li jkun xieraq li tqis **iż-żewġ eċċezzjonijiet preliminari**. L-ewwel waħda tgħid li ma teżistix il-kariga ta' "Regolatur tat-Telegrafija mingħajr Fili"; it-tieni waħda tgħid li l-imħarrek Avukat Ġenerali m'huwiex il-kontradittur leġittimu tal-azzjoni attriċi;

Illi **dwar l-ewwel eċċezzjoni preliminari** jidher li l-imħarrkin iridu jfissru li l-indikazzjoni tar-Regolatur imħarrek kif tidher fl-Att taċ-Ċitazzjoni ma taqbilx ma' dak li huwa magħruf bih uffiċjalment. Min-naħa tagħha, TCC tgħid li l-mod kif tniżżel l-isem tar-Regolatur kien żball tal-kitba u ma hemm l-ebda raġuni għaliex m'għandux jissewwa dak l-iżball jekk kemm-il darba dan għadu ma sarx;

Illi min-naħa tagħhom, l-imħarrkin ma ressqu l-ebda sottomissjoni dwar din l-eċċezzjoni tagħhom. Jekk wieħed kellu jħares lejn it-tifsir mogħti fil-liċenza nnifisha, wieħed isib li l-kelma "regolatur"[19] kienet tirreferi għad-Dipartiment tat-Telegrafija mingħajr Fili u mhux għal persuna partikolari. Matul iż-żmien li kienet miexja l-kawża, seħħew fil-liġi bosta tibdiliet li laqtu kemm il-binja, it-tismija u kif ukoll is-setgħat tal-awtorita' li tirregola l-komunikazzjoni elettronika. Il-kwestjoni, għalhekk, m'hijiex waħda li tolqot l-integrita' tal-ġudizzju, iżda waħda dwar jekk xi parti f'kawża ssejħitx b'isimha t-tajjeb. Meta l-imħarrkin ressqu n-Nota tal-Eċċezzjonijiet tagħhom, u fid-

[19] Klawsola 2.9 tal-liċenza

dawl tal-liġi kif kienet fis-seħħ dak inhar, indikaw li l-isem sewwa kellu jkun “Regolatur tat-Telekommunikazzjonijiet”. Ta’ min jgħid li, bis-saħħa tal-Att XVIII tal-2000[20], dawk is-setgħat għaddew f’idejn l-Awtorita’ ta’ Malta dwar il-Komunikazzjoni li twaqqfet sewwasew b’dak l-Att, u li wirtet is-setgħat li kellha l-awtorita’ regolatriċi governattiva dwar il-komunikazzjoni mingħajr fili sa dak inhar[21];

Illi l-Qorti taħseb li, ladarba wieħed mill-imħarrkin huwa d-Direttur tad-awtorita’ dipartimentali relattiva, ma hemmx għalfejn li wieħed joqgħod jinkludi wkoll lill-istess awtorita’ bħala parti separata fil-kawża, ladarba d-Direttur imħarrek bil-liġi jitqies li jirappreżentaha. F’kull każ, il-Qorti tista’ dejjem tinqeda bis-setgħat mogħtijin fl-artikolu 175 tal-Kapitolu 12 tal-Liġijiet ta’ Malta biex tibdel l-isem ta’ xi waħda mill-partijiet, iżda ma jidhrilhiex li f’dan il-każ huwa meħtieġ li tagħmel dan għaliex, b’dik il-bidla u mingħajrha, diġa’ ntwera li l-ġudizzju huwa sħiħ għar-raġunijiet fuq imsemmijin. Minbarra dan, li kieku l-Qorti kellha tgħaddi biex tordna l-bdil tan-nomenklatura tar-regolatur biex jiġi jaqra kif messu ssemma dak inhar li nfetħet il-kawża, xorta waħda joħroġ li llum il-ġurnata dak l-isem m’għadux jeżisti għaliex illum ir-regolatur huwa entita’ oħra, kif diġa’ ngħad;

Illi għalhekk, din il-Qorti m’għandhiex għalfejn tqis aktar l-imsemmija eċċezzjoni preliminari;

Illi **dwar it-tieni eċċezzjoni preliminari** jrid jingħad li TCC tiġġustifika li daħħlet fil-kawża lill-Avukat Ġenerali wkoll għaliex tgħid li l-liċenza kienet inħarġet mill-Gvern u huwa l-Avukat Ġenerali li jidher għall-Gvern fil-kawżi. Minbarra dan, iżżid tgħid li kienu l-imħarrkin infushom li qalu li l-liċenza nħarġet mill-Gvern u li d-Direttur imħarrek ma ħareġ l-ebda liċenza lill-kumpannija attriċi. Għalhekk, fin-nuqqas ta’ direttur dipartimentali, huwa bilfors l-imħarrek Avukat Ġenerali li jrid jidher għall-Gvern f’kawża f’ċirkostanza bħal dik;

---

[20] Kap 418 tal-Liġijiet ta’ Malta
[21] Artt. 3, 5 u 26 tal-Kap 418

Illi l-liġi trid[22] li f'kawżi l-Gvern ikun rappreżentat mill-kap tad-dipartiment tal-gvern li jkun inkarigat fil-materja in kwestjoni, u li lAvukat Ġenerali jidher biss f'dawk il-kawżi li, minħabba n-natura tat-talba, ma jkunux jistgħu jitressqu kontra xi wieħed jew aktar mill-kapijiet tad-dipartimenti l-oħrajn[23]. F'dan il-każ, TCC qiegħda titlob stħarriġ dwar l-għemil ta' min ma riedx iġeddilha l-liċenza li kellha. Il-ħruġ u ż-żamma fis-seħħ ta' liċenza bħal dik kienet taqa' fis-setgħat tad-Direttur imħarrek u d-dipartiment li f'dak iż-żmien rilevanti għall-kawża huwa kien imexxi. Illum dawk is-setgħat għaddew f'awtorita' oħra;

Illi l-imħarrkin jisħqu li l-Avukat Ġenerali ma kien bl-ebda mod marbut jew responsabbli għall-ġrajjiet li wasslu għall-ilment ta' TCC. Huma jargumentaw lil-allegazzjonijiet ta' TCC la huma direttament u lanqas remotament imputabbli lilu jew marbuta mad-dmirijiet u l-mansjonijiet tiegħu;

Illi l-Qorti tqis li, fid-dawl tal-konsiderazzjonijiet hawn fuq magħmula, din l-eċċezzjoni hija tajba u li ma ngħatatx raġuni tajba għaliex l-istess imħarrek kellu jkun parti fil-kawża. Is-sottomissjoni ta' TCC dwar it-tielet eċċezzjoni tal-imħarrkin biex tiġġustifika li l-Avukat Ġenerali kien imħarrek sewwa ma tirriżulta bl-ebda mod lil din il-Qorti;

Illi għalhekk, il-Qorti sejra tilqa' din it-tieni eċċezzjoni preliminari u sejra teħles lill-imħarrek Avukat Ġenerali milli jibqa' fil-kawża;

Illi **dwar il-mertu tal-azzjoni attriċi** l-Qorti tara li l-qofol tal-kwestjoni bejn il-partijiet idur mas-siwi tal-liċenza mogħtija lil TCC f'April tal-1996. Hija kwestjoni li baqgħet tkebbes għal żmien twil bejn il-partijiet għaliex għandhom fehmiet ma jaqblux dwar l-oriġini tas-setgħat li taħtha dik il-liċenza nħarġet. B'dan il-mod, filwaqt li TCC tgħid li l-imsemmija liċenza nħarġet bis-saħħa ta' liġi partikolari, l-imħarrkin jisħqu li din inħarġet bis-saħħa ta' liġi oħra. Għalhekk, filwaqt li TCC tgħid li l-imsemmija liċenza nħarġet taħt id-dispożizzjonijiet tal-Ordinanza dwar it-

[22] Art. 181B(1) tal-Kap 12
[23] Art. 181B(2) tal-Kap 12

Telegrafija Mingħajr Fili[24] kif kienet fis-seħħ f'dak iż-żmien li nħarġet il-liċenza, l-imħarrkin jisħqu li dik il-liċenza ngħatat bħala deroga għall-monopolju li kellha l-Korporazzjoni Telemalta taħt id-dispożizzjonijiet tal-Att tal-1975 dwar it-Telemalta[25];

Illi l-Qorti tifhem il-ħsieb wara ż-żewġ argumenti. Dan għaliex, filwaqt li TCC torbot il-liċenza ma' liġi li għadha fis-seħħ, l-imħarrkin jorbtuha ma' liġi li tħassret. B'hekk, l-imħarrkin iqisu li, ladarba l-liġi li taħtha nħarġet il-liċenza ma baqgħetx fis-seħħ, daqstant ieħor ma baqgħetx fis-seħħ dik il-liċenza; u mhux hekk biss, iżda, ladarba l-liġi kienet tħassret u nbidlet b'oħra, kull regolament maħruġ taħt il-liġi l-ġdida kien jgħodd għal kull min kien imħajjar li jżomm liċenza għall-għoti ta' servizzi bħal dawk li TCC kienet kisbet il-liċenza dwarhom fl-1996;

Illi meta wieħed jara sewwa l-liċenza maħruġa lil TCC, isib li din ingħatat mill-Gvern ta' Malta permezz tad-Dipartiment tat-Telegrafija Mingħajr Fili, u kienet iffirmata minn rappreżentant tad-Direttur ta' dak id-dipartiment[26]. Ma jingħad imkien li dik il-liġenza nħarġet taħt id-dispożizzjonijiet tal-Kap 250, u meta tissemma l-Korporazzjoni[27] dan sar għaliex il-liċenza kienet taħseb li TCC, bħala l-liċenzjata, kellha tabilfors tinqeda bl-infrastruttura tal-imsemmija Korporazzjoni biex tkun tista' twettaq is-servizzi ta' "*access to international data networks*" hemm maħsuba.

Illi, madankollu, jidher li minkejja l-argumenti ma jaqblux tal-partijiet, it-tweġiba għall-kwestjoni toħroġ minn dispożizzjoni transitorja li kienet tinstab fl-Att XXXIII tal-1997 (u li llum m'għadhiex iżjed fit-test tal-imsemmi Att) li kienet tgħid sewwasew li "*Kull liċenza jew awtorizżazzjoni legalment maħruġa jew mogħtija qabel it-2 ta' Jannar, 1998, taħt l-Att dwar il-Korporazzjoni Telemalta u fis-seħħ f'dik id-data, għandha sa dik id-data tkompli fis-seħħ kif ipprovdut bi jew taħt dak l-Att u, wara, għandhom ikomplu fis-seħħ u jkollhom effett dwar kull ħaġa li tenħtieġ*

[24] Kap 49, li llum iġġib l-isem ta' Att dwar ir-Radjokomunikazzjoni
[25] Kap 250 (imħassar bl-Att XXXIII tal-1997 dwar il-Komunikazzjonijiet Elettroniċi
[26] Ara Klawsola 2.3
[27] Klawsola 2.2

awtorizzazzjoni taħt dan l-Att, bħallikieku dawn kienu nħarġu jew ingħataw taħt dan l-Att b'dawk il-modifiki, addattamenti u limitazzjonijiet kif jista' jkun meħtieġ, jew xieraq għal dak il-għan u għandhom ikunu bla ħsara għad-dispożizzjonijiet ta' dan l-Att daqs li kieku kienu hemm maħruġa jew mogħtija"[28];

Illi, fil-fehma meqjusa ta' din il-Qorti, ukoll kieku wieħed kellu jimxi mal-argument tal-imħarrkin, jiġi li mqar jekk kien minnu li l-liċenza maħruġa lil TCC kienet waħda taħt il-Kap 250, bis-saħħa tal-imsemmija dispożizzjoni transitorja tal-Kap 399, dik il-liċenza ma mititx u nżammet fis-seħħ. Huwa minnu li dawk il-liċenzi kienu suġġetti li jkunu jaqblu mad-dispożizzjonijiet tal-istess Kap 399 jew ta' xi Regolamenti maħruġin taħtu, iżda żgur li ma jistax jingħad – bħalma qal id-Direttur imħarrek fl-ittra tiegħu lil TCC f'Mejju tal-1998 – li dik il-liċenza kienet waqgħet ("*not been saved*" huwa l-kliem testwalment użat). F'dan ir-rigward, il-Qorti ma jidhrilhiex li għandha żżomm mas-sottomissjoni tal-imħarrkin[29], meta jgħidu li dik id-dispożizzjoni ma tgħoddx lanqas għal-liċenza mogħtija lil TCC għaliex inħarġet "b'deroga għall-istess Att (dwar il-Korporazzjoni Telemalta)", għaliex dan ikun ifisser li jew li l-liċenza ma kienet inħarġet bis-saħħa tal-ebda liġi, jew li meta nħarġet minkejja l-monoplju li kienet tgawdi l-Korporazzjoni, l-istess deroga saret lil hinn minn setgħat mogħtija mil-liġi. Jekk id-deroga saret fil-parametri tal-Kap 250 (kif fl-atti jisħqu l-istess imħarrkin) il-Qorti ma tagħrafx tasal għall-fehma oħra ħlief li dik id-dispożizzjoni transitorja kienet ukoll taħseb għal dawk il-liċenzi;

Illi l-Qorti tifhem li, għalkemm liċenza m'hijiex kuntratt u l-persuna liċenzjata tista' tixxiebah ma' parti li tibbenefika minn permess ta' awtorita' dwar is-setgħa ta' xi għamil, it-tħassir ta' liċenza ma jistax isir jekk mhux fil-parametri maħsuba fl-għoti tal-istess liċenza u tal-kundizzjonijiet maħruġin taħta. Fejn liċenza tinħareġ mingħajr kundizzjonijiet, wieħed jista' jargumenta li d-diskrezzjoni tal-awtorita' li toħroġha tkun usa' minn meta l-kundizzjonijiet jissemmew b'dettal. Fil-każ tal-lum, il-

[28] Art. 43(1) tal-Kap 399 (kif mibdul bl-Att XVIII.2000.31)
[29] Paġ. 180 tal-proċess

liċenza maħruġa f'April tal-1996 lil TCC kienet imfissra sewwa b'għadd ta' kundizzjonijiet. Ladarba jitniżżlu dawk il-kundizzjonijiet, ma jkunx xieraq li l-awtorita' li tkun ħarġet liċenza b'dak il-mod taqbad u tinjorahom u timxi kif jiftlilha jew teżerċita diskrezzjoni bħallikeku dawk il-kundizzjonijiet ma kinux imniżżlin f'dik il-liċenza;

Illi fil-każ tal-liċenza maħruġa lil TCC, kien ġie mfisser meta u f'liema ċirkostanzi kellha tintemm[30]. It-tliet ċirkostanzi kienu (i) jekk il-kumpannija liċenzjata tonqos li tagħti s-servizz li għalih tkun ingħatat il-liċenza għal żmien ta' sitt xhur ma jaqtgħux, (ii) mal-għeluq taż-żmien li għalih ingħatat il-liċenza (jiġifieri, għaxar snin) u (iii) jekk ir-Regolatur isib li hemm raġuni tajba taħt il-klawsola 14. Mill-provi mressqa u mill-atti tal-kawża ma jirriżultax li xi waħda minn dawk iċ-ċirkostanzi kienet seħħet. Kemm hu hekk, jirriżulta li d-Direttur imħarrek baqa' jsemmi biss ir-raġuni li l-liċenza kienet waqgħet għax inħarġet taħt reġim ta' liġi oħra. Fil-fehma tal-Qorti, dan ifisser li wkoll kieku d-Direttur seta' straħ fuq il-kundizzjonijiet tal-Kalwsola 14.3 tal-liċenza, dan m'għamlux u r-raġuni li huwa ta lil TCC kienet raġuni li la kienet ikkontemplata fil-liċenza nnifisha u lanqas, minn dak li ssemma qabel, ma kienet imsejsa fuq applikazzjoni tajba tal-liġi fis-seħħ;

Illi l-fatt li għal sentejn sħaħ (jiġifieri fl-1998 u fl-1999) id-Direttur imħarrek laqa' l-ħlas tat-tiġdid tal-liċenza li bagħtitlu TCC juri wkoll li, minkejja l-pożizzjoni tiegħu li l-liċenza kienet waqgħet, l-istess liċenza kienet fil-fatt baqgħet fis-seħħ;

Illi dwar il-kwestjoni tal-applikazzjoni tal-Avviż Legali 170 tal-1999[31], għal-liċenza ta' TCC, irid jingħad li r-regolament missielet bejn il-partijiet (jiġifieri r-regolament 24 tal-imsemmi Avviż Legali) kien wieħed ta' xejra transitorja biex jipprovdi għal dawk li qabel ma daħal fis-seħħ l-Avviż Legali (jiġifieri fid-9 ta' Ottubru, 1999) kienu jagħtu servizz ta' ISP. Din il-Qorti tqis li, minkejja s-siwi u l-interess akkademiku li jista' jitnissel mill-argumenti qawwija li għamlu l-partijiet fis-sottomissjonijiet tagħhom u

[30] Klawsola 3.3
[31] L.S. 399.09

fl-atti tal-kawża, jibqa' l-fatt li, sa dak inhar li d-Direttur imħarrek kien għarraf lil TCC li ma kienx se' jġedded il-liċenza tagħha (f'Mejju tal-1998) l-imsemmija Regolamenti la kienu għadhom saru u anqas u anqas kienu għadhom daħlu fis-seħħ. Dan jgħodd ukoll għaż-żmien meta sar il-ħlas tat-tiġdid tal-liċenza fl-1999. L-istħarriġ li trid tagħmel din il-Qorti jrid imur għaż-żmien li saret l-ewwel ċaħda tat-tiġdid tal-liċenza, għaliex huwa minn hemm li oriġinat il-kwestjoni li hija l-mertu ta' din il-kawża;

Illi wkoll kieku kellu jitqies li d-deċiżjoni definittiva tad-Direttur imħarrek ittieħdet fl-ittra tiegħu ta' Frar, 2000, jidher li r-raġuni mogħtija kienet terġa' ttenni l-istess raġuni mogħtija f'Mejju tal-1998. Din il-Qorti diġa' sabet li dik ir-raġuni ma kinitx waħda tajba. Il-fatt li l-ittra ta' Frar 2000, issemmi r-Regolamenti li kienu daħlu fis-seħħ erba' xhur qabel ma jidhirx li "issanat" ir-raġuni ħażina jew legalment infondata li kienet ingħatat qabel lil TCC;

Illi għalhekk, il-Qorti ssib li l-ewwel tliet talbiet ta' TCC huma tajbin u sejra tilqagħhom;

Illi jifdal li l-Qorti tqis il-**kwestjoni dwar jekk l-imħarrkin humiex responsdabbli għad-danni mġarrbin mill-kumpannija attriċi**. Jirriżulta li minħabba ċ-ċaħda tat-tiġdid tal-liċenza TCC ma setgħetx tibqa' tagħti s-servizzi li hija kienet ingħatat fl-1996 – servizzi li hija tgħid li kienu usa' minn għoti ta' ISP – u li t-twaqqif ta' tali servizz daħħalha f'danni. It-talba attriċi trid li l-imħarrkin, jew min minnhom, jitqiesu responsabbli lejn TCC għad-danni mġarrbin jew li 'l quddiem jistgħu jiġġarbu minnha minħabba n-nuqqas ta' tiġdid tal-liċenza. F'din il-kawża TCC tressaq l-argument li l-għamil tal-imħarrek Direttur kien waqqaf l-effetti kollha talliċenza u, fil-proposta li għamlilha (kieku ntlaqgħet) kienet titnaqqs il-firxa ta' servizzi li kienet tista' tibqa' tagħti. Minħabba li ma kienx fil-ħsieb tar-raba' talba attriċi li din il-Qorti tillikwida d-danni mġarrba minn TCC, il-kumpannija attriċi naqset għal kollox milli tressaq prova tad-danni mġarrba. Tistqarr, iżda, li fejn tidħol responsabbilta' għad-danni jgħoddu għall-amministrazzjoni pubblika l-istess prinċipji dwar id-dritt tad-delitt jew tal-kważi delitt kif jgħoddu għad-danni

maħluqa minn persuni privati. Dan ifisser ukoll li kien jaqa' fuq TCC li turi, sal-grad meħtieġ f'azzjoni bħal din, dak li hija tallega fir-rigward tal-imħarrkin;

Illi l-imħarrkin, min-naħa tagħhom, jisħqu li din il-parti tal-azzjoni attriċi hija nieqsa minn sisien ġuridiċi. Huma jisħqu li ma wettqu l-ebda għamil illeċitu li bih iridu jagħmlu tajjeb għal xi ħsara pretiża minn TCC;

Illi f'dan ir-rigward, il-Qorti hija tal-fehma li, fil-qafas tan-natura tal-azzjoni ta' stħarriġ ġudizzjarju kif imressqa minn TCC, ma tistax tinjora l-fatt ukoll li biex jingħata lok għal dannu minn għamil amministrattiv, jeħtieġ jintwera li dak l-għamil jew ikun sar b'mala fidi jew b'mod mhux raġonevoli[32]. Din il-Qorti ma tarax li d-Direttur imħarrek mexa b'mala fidi. Il-Qorti tqis li ma jidhirx li l-imħarrek kien determinat li jżomm lil TCC li akkost ta' kollox ma tingħatalhiex liċenza: fil-ħsieb tiegħu kellu l-għan li, jekk tinħareġ jew tiġġedded il-liċenza, din tkun toqgħod għall-kundizzjonijiet mitluba mil-liġi f'dak iż-żmien. Il-proposta magħmula minnu f'Mejju tal-2000 tixhed dan. Ukoll jekk l-istess imħarrek seta' ma kienx qiegħed iħaddem sewwa l-liġi fis-seħħ, ma jistax jingġad li b'dan il-mod kien qiegħed jimxi b'ħażen jew mala fidi;

Illi fid-dawl ta' dawn il-konsiderazzjonijiet, il-Qorti ma ssibx li ntwera tajjeb biżżejjed li d-Direttur imħarrek għandu jwieġeb għad-danni lejn TCC fil-parametri tal-azzjoni kif mibdija minnha, u għalhekk, ir-raba' talba tagħha m'hijiex sejra tintlaqa';

Għal dawn ir-raġunijiet, il-Qorti qiegħda taqta' u tiddeċiedi l-kawża billi:

Tastjeni milli tqis l-ewwel eċċezzjoni preliminari billi t-tismija tar-Regolatur ma kinitx waħda ta' ħtieġa għall-integrita' tal-ġudizzju tal-kawża tal-lum;

Tilqa' t-tieni eċċezzjoni preliminari u ssib li l-Avukat Ġenerali m'huwiex il-kontradittur leġittimu tal-azzjoni attriċi

[32] Art. 469A(5) tal-Kap 12

u għalhekk qiegħda teħilsu milli jibqa’ fil-kawża, bi spejjeż għall-kumpannija attriċi;

Tilqa’ l-ewwel talba attriċi u ssib li d-Direttur imħarrek ma mexiex sewwa meta naqas li jġedded il-liċenza li kellha l-kumpannija attriċi għas-sena 2000/2001;

Tilqa’ tieni talba attriċi u ssib li l-liċenza mogħtija lill-kumpannija attriċi f’April tal-1996 ma kinitx waqgħet;

Tilqa’ t-tielet talba attriċi u ssib li l-ħlas imwettaq mill-kumpannija attriċi relattiv għat-tiġdid tal-liċenza għas-sena 2000/2001 kien jiswa u għalhekk tordna li d-Direttur imħarrek joħroġ riċevuta skond il-liġi dwar dak il-ħlas;

Tiċħad ir-raba’ talba attriċi billi ma ġietx ippruvata kif imiss;

Tastjeni milli tqis il-ħames talba attriċi, ladarba din kienet sussidjarja għat-tieni talba attriċi li ntlaqgħet; u

Tordna li d-Direttur imħarrek iħallas **l-ispejjeż tal-kawża** marbutin mal-ewwel tliet talbiet attriċi, filwaqt li l-kumpannija attriċi tħallas l-ispejjeż relattivi għar-raba’ talba tagħha u dawk għall-imħarrek Avukat Ġenerali dwar it-tieni eċċezzjoni preliminari li biha nħeles milli jibqa’ fil-kawża.

< Sentenza Finali >

--------------------------------TMIEM--------------------------------